

ZWIĄZKI FRAZEOLÓGICZNE, ORAZ PROBLEMY ICH
TLUMACZENIA

A.P.Івашко, Л.А.Єфіменко

We frazeologii każdego języka , w różnego rodzaju połączeniach wyrazowych , wyrażeniach zwrotach metaforycznych, przysłowiaach, jako w lustrze odbija się kultura danego języka, czyli związki frazeologiczne są znakami językowymi kultury każdego poszczególnego narodu.

Związki frazeologiczne u większości języków biorą swój początek z: mitologii (*miecz Damoklesa, syzyfowa praca*); biblii (*mądrość salomonowa, umywać ręce*); legend narodowych (*wzrok bazyliuszka, śpiący rycerz, zawracać Wisłę kijem*); literatury (*być albo nie być, walczyć z wiatrakami*); historii (*wrócić z tarczą lub na tarczy, przekroczyć Rubikon*); życia codziennego (*kapuściana głowa, zapiąć na ostatni guzik*).

Nieznamość związków frazeologicznych jest często przyczyną nieświadomego ich zniekształcenia, czyli błędów frazeologicznych.

Tłumaczenie związków frazeologicznych na język rosyjski albo ukraiński praktycznie jest kwestią trudną , ale także budzi to duże zainteresowanie. Kłopoty w tłumaczeniu takiego rodzaju związków powiązane są z różnymi treściowymi oraz stylistycznymi funkcjami, które te związki pełnią w każdym poszczególnym języku, chociaż i przekazują tą treść wyrazami , które mają jednakowe rzeczowe znaczenie. Właśnie w tłumaczeniu przejawia się właściwe dla każdego języka piękno.

Często treści idiomu tłumaczy się stałym związkiem metaforycznym.

Przysłowia jako zamknięta całość mogą mieć różny stopień przezroczystości formy wewnętrznej oraz osobliwości narodowych. Dlatego potrzebny dobór odpowiednika, który jest daleki od bezpośredniej treści wyrazów, pewna część ich daje możliwość zkorzystać z bliskich do ich oryginalnego znaczenia związków.

Większość takiego rodzaju związków frazeologicznych mają w języku na który się ich tłumaczy (w naszym wypadku rosyjski oraz ukraiński) gotowy odpowiednik, zadanie tłumacza z ich rzędu wybrać najbardziej potrzebny odpowiednik.

W oddzielnych wypadkach korzystanie z gotowych odpowiedników zatrudnia się, kiedy w przysłowiaach wspomina się charakterystyczne fakty historyczne oraz nazwy geograficzne. Naprzykład :

w języku polskim – *język do Krakowa doprowadzi. Ni odrazu Kraków budowano;*

w języku ukraińskim - *язик і до Києва доведе. І Москва не одразу будувалась.*